

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት

??/? /?? ? 203890
?? 27/3/2014 ??

ዳኞች ተፈሪ ገብሩ(ዶ/ር)

 ቀነዓ ቂጣታ

 ፈይሳ ወርቁ

 ደጀኔ አያንሳ

 ብርቅነሽ እሱባለው

አመልካች - አቶ ደመላሽ ሙልጌታ
 የቀረበ

ተጠሪ - የአራዳ ክ/ከተማ አስተዳደር ገንዘብ ቁጠባ ጽ/ቤት የህብረት ሥራ ማህበር
 ነ/ፈ - ሀብታሙ ውበቱ -ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍርድ

ለዚህ የሰበር መዝገብ ክርክር መነሻ የሆነው ጉዳይ የቀረበው አመልካች መጋቢት 3 ቀን 2013 ዓ/ም በተፃፈ አቤቱታ የፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁጥር 254081 ታህሳስ 20 ቀን 2013 ዓ/ም በዋለው ችሎት የሰጠው ትእዛዝ እና የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁጥር 176095 ታህሳስ 22 ቀን 2012 ዓ/ም በዋለው ችሎት የሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ በሰበር ታይቶ እንዲታረምልኝ በማለት ቅሬታውን በማቅረቡ ነው፡፡ ቅሬታውም አቤት የተባለበትን ውሳኔ፤ አመልካች የሚቃወምባቸውን ምክንያቶች የሚዘረዝርና በሰበር ሰሚው ችሎት በኩል ሊታይልኝ ይገባል የሚለውን ዳኝነት የሚጠይቅ ሲሆን፤ የስር ፍ/ቤት ብር 59,879 እንድከፍል ሲወስን የግራ ቀኙን የሰው ምስክር ሳያዳምጥ ሳይጣራና ትክክለኛ የኦዲት ሪፖርት ሳይቀርብ የተሰጠብኝ ውሳኔ በመሆኑ፤ ለጉዳዩ መነሻ በሆኑት ቼኮች ሁላችንም ፈርመንበት እያለ ይህም የሶስታችን ፊርማ ለመሆኑ በፎረንሲክ ተረጋግጦ እያለ የጋራ ተጠቂዎች መሆን ሲገባ አመልካች ብቻ ኃላፊ ነው ተብሎ መወሰኑ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ይታረምልኝ የሚል ነው፡፡

በስር ፍ/ቤት የነበረው ክርክር የጀመረው ከፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ሲሆን ከሳሽ የአሁን ተጠሪ ባቀረበው ክስ ተከሳሾች 1. የአሁን አመልካች 2. አቶ ፍቃዱ በቀለ 3. ወ/ሮ ዘነበች ለማ ከመጋቢት 2003 ዓ/ም ጀምሮ እስከ ግንቦት 2008 ዓ/ም ድረስ የከሳሽ ማህበር ሂሳብ ሹም፣ ሊቀመንበር እና ገንዘብ ያዥ ሆነው ሲሰሩ 1ኛ ተከሳሽ የአሁን አመልካች ሂሳብ ሹም ሆኖ ሲሰራ በእጁ በስራ ምክንያት የገባውን የማህበሩን ቼክ ከፊት ለፊቱ ቁጥር በመጨመር በማበላለጥ ብር 29,499 በህገ ወጥ መንገድ የወሰደ በመሆኑ፣ ተከሳሾች የማህበሩ አመራር እና ቼክ ላይ ፈራሚ በመሆናቸው በእጃቸው የሚገኘውን ቼክ እና የወጪ ደረሰኝ በመጠቀም የማህበሩ አባል ላልሆነ ሰው ለአቶ ሙላቱ ደፋር ብር 10,199 እንዲከፈል ያደረጉ በመሆኑ እንዲሁም በተለያዩ ቼኮች በ1ኛ ተከሳሽ ስም ብር 54,380.80 በአጠቃላይ ብር 83,879.80 ለግል ጥቅሙ ያዋለ በመሆኑ ከወለድ ጋር ይክፈሉኝ ሲል ጠይቋል። ተከሳሾችም 1ኛ ተከሳሽ በሰጠው መልስ 2ኛ ተከሳሽ የማህበሩ ሊቀመንበር የሆነው በ10/12/2004 ዓም ጽፎ በሰጠኝ ክሊራንስ ከሳሽ ከእዳ ነጻ መሆኔን አረጋግጦ አስናብቶኛል። በመሆኑም ያገደልኩት ገንዘብ ሳይኖር ከ6 ዓመት በኋላ ያለምንም ኦዲት ሪፖርት ሊከሰኝ አይገባም። በተጠቀሱት ቼኮች ብቻ፣ ቼክ የገንዘብ እንቅስቃሴን የሚያሳይ ሆኖ እያለ ካለ ኦዲት ሪፖርት ልከሰስ አይገባም። ካሁን በፊት በወንጀልም ተከሰቼ በነጻ የተሰናበትኩ በመሆኑ ክሱ ውድቅ ይሁንልኝ ብሏል። የ2ኛ እና የ3ኛ ተከሳሾች ደግሞ ከ1ኛ ተከሳሽ ጋር ሆነን ባገለገልንበት ጊዜያት 1ኛ ተከሳሽ ያለውን እውቀት በመጠቀም በተለያዩ ቀን በተዘጋጀ ቼክ ለአባላቱ የአጭር ጊዜ ብድር ተብሎ በእያንዳንዱ ቼክ 800 ብር ተዘጋጅቶ ለ1ኛ ተከሳሽ ሲሰጠው ከ2ኛ እና 3ኛ ተከሳሾች እውቅና ውጪ ከፊት ለፊቱ ቁጥር 9 በመጨመር በድምሩ ብር 29,499 ለግል ጥቅሙ አውሏል። የማህበር አባል ላልሆነ ሰውም የ10,199 ብር ቼክ አዘጋጅቶ 2ኛ እና 3ኛ ተከሳሽን አስፈርሞ በቼኩ ጀርባ ላይ በራሱ ስም በመፈረም ለግል ጥቅም አውሎታል። በሌሎች ቼኮችም በተመሳሳይ መልኩ በአጠቃላይ ብር 82,100 ለግል ጥቅሙ አውሏል። በዚህ መሰረት ይህን ደርሰንበት ለፖሊስ አሳውቀን በስሙ መውሰዱ ስለተረጋገጠ ቅድሚያ 15,000 ብር ከፍሎ በየወሩ 1,000 ብር እየከፈለ ለመጨረስ ተስማምቶ በ9 ወር 9,000 ብር ከፍሏል። እስከ 2007 ዓ/ም ኦዲት ተደርጎ በ1ኛ ተከሳሽ ላይ ብር 82,180 ተገኝቶበታል። በመሆኑም 1ኛ ተከሳሽ ኃላፊነት ያለበት በመሆኑ 2ኛ እና 3ኛ ተከሳሾች በነጻ እንሰናበት ብለዋል። የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት አከራክሮ በመ/ቁጥር 176095 ታህሳስ 22 ቀን 2012 ዓ/ም በዋለው ችሎት በሰጠው ውሳኔ የከሳሽ ማህበር ብር 83,879 ስለመጉደሉ በኦዲት የተረጋገጠ ሲሆን 1ኛ ተከሳሽ እኔ በሌለሁበት የተደረገ የኦዲት ሪፖርት ነው ቢልም ሌላ ኦዲት ለማዘዝ በቂ ምክንያት የሚሆን ያቀረበው ምክንያትና ማስረጃ የለም። ለአቶ ሙላቱ ደፋር ለወጣው ገንዘብ 1ኛ ተከሳሽ በራሱ ስም የተጻፈ ቼክ በመሆኑ እንዲሁም በቼኮቹ ላይ ቁጥር ስለመጨመሩ በኦዲት የተረጋገጠ ሲሆን ስላለመጨመሩ ያሳስረዳ በመሆኑ በኦዲት ሪፖርቱ መሰረት ብር 83,879 ሊሰበሰብ የሚገባው ከ1ኛ ተከሳሽ እንደሆነ ስለሚያስረዳ እንዲሁም 1ኛ ተከሳሽ የደረሰውን ጉድለት ተቀብሎ ለመክፈል ተስማምቶ መክፈል የጀመረ በመሆኑ 1ኛ ተከሳሽ ኃላፊነት አለበት። ከብር 83,879.80 ውስጥ ብር 81,000 1ኛ ተከሳሽ ለመክፈል ስለተስማማ እና ከዚህ ውስጥ 24,000 ብር በመክፈሉ ቀሪውን ብር 59,879 ለከሳሽ ሊከፍል ይገባል። 2ኛ እና 3ኛ ተከሳሾች ብር 10,199 ላይ የፈረሙ ቢሆንም 1ኛ ተከሳሽ የማህበር አባል ላልሆነ ሰው እንዲከፈል ቼክ ላይ የፈረሙት ለፊርማ ሊቀርብላቸው የማይገባውን አቅርቦላቸው ያስፈረማቸው እና ለራሱ ጥቅም ያዋለ መሆኑ በኦዲት በመረጋገጡ 2ኛ እና 3ኛ ተከሳሾች ሊጠየቁ አይገባም። ክሱም 2ኛ እና 3ኛ ተከሳሾች ጥፋታቸው ምን እንደሆነ በማስረጃ ተደግፎ ስላልቀረበና ያደረሱት ጉዳት ስላልተረጋገጠ ከ1ኛ ተከሳሽ ጋር ሊጠየቁ አይገባም። 1ኛ ተከሳሽ ብር 59,879 ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ እስከ ጠናቀቅ ድርስ ከ9% ወለድ ጋር ለከሳሽ ይክፈል ሲል ወስኗል። 1ኛ ተከሳሽ ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የይግባኝ ቅሬታ አቅርቦ በመ/ቁጥር 254081 ታህሳስ 20 ቀን 2013 ዓ/ም በዋለው ችሎት በሰጠው ትእዛዝ የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የሰጠው ውሳኔ ስህተት የተፈጸመበት አይደለም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 337 መሰረት አያስቀርብም ሲል ይግባኙን ውድቅ አድርጎታል።

የአሁን አመልካችም ይህን ውሳኔ በመቃወም ቀርቧል። መዝገቡም ተመርምሮ ለክርክሩ መነሻ የሆነው ቼክ የሰር ከ1-3 ያሉት ተከላሾች መፈረማቸው ባልተካደበት ሁኔታ 1ኛ ተከላሽ የአሁን አመልካች ብቻ ክፍል የተባለበትን አግባብነት ለመመርመር ሲባል ቀርቧል። መልስና የመልስ መልስም ተሰጥቶበታል። ተጠሪ ሐምሌ 16 ቀን 2013 ዓ/ም በተጻፈ መልስ የሰር ፍ/ቤት የሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት እንዳልተፈጸመበት በማንሳት ይጽናልኝ ሲል ተከራክሯል። አመልካችም ሐምሌ 27 ቀን 2013 ዓ/ም በተጻፈ የመልስ መልስ አቤቱታውን በማጠናከር ተከራክሯል።

የጉዳዩ አመጣጥ ከላይ የተመለከተውን ሲመስል፤ እኛም የቀረበውን አቤቱታ፤ መልስ እና የመልስ መልሱን እንዲሁም የሰር ፍርድ ቤት ውሳኔዎችን እና ከጉዳዩ ጋር አግባብነት ያላቸውን የሕግ ድንጋጌዎችን መሠረት በማድረግ በጉዳዩ ላይ የተሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት መኖር አለመኖሩን መርምረናል። እንደመረመርነውም በሰር ፍ/ቤት በነበረው ክርክር የአሁን አመልካች የአሁን ተጠሪ ማህበር ሂሳብ ሹም ሆኖ ሲያገለግል በስራ አጋጣሚ በእጁ የገባውን የማህበሩን ቼክ አብረው የተከሰሱትን 2ኛ እና 3ኛ ተከላሾች አሁን በክርክሩ ውስጥ የሌሉትን ካስፈረመ በኋላ በቼኩ ላይ ከተሞላው ገንዘብ መጠን ኋላ ቁጥር በመጨመር ከባንክ ወጪ በማድረግ ለግል ጥቅሙ አውሏል በሚልና ገንዘብ ሊከፈለው ለማይገባ ሰው ቼክ እንዲታዘዝ ካደረገ በኋላ በቼኩ ጀርባ ለራሱ አንዲከፈል በማድረግ ለግል ጥቅሙ አውሏል ተብሎ ክስ የቀረበበት ሲሆን የአሁን አመልካች በቼኩ ላይ የፈረምነው ሶስት ሆነን እያለ እኔ ብቻ ኃላፊ ልሆን አይገባም የሚልና በማስረጃነት የቀረበው የኦዲት ሪፖርት እኔ በሌለሁበት የተሰራ ኦዲት በመሆኑ በማስረጃነት ሊቀርብብኝ አይገባም የሚል ክርክር አቅርቧል። የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤትም አከራክሮ ግራ ቀኙን ያከራክረው የማህበር ገንዘብ የመጉደል ጉዳይ በሰነድ ማስረጃ የሚጣራ ሆኖ በማስረጃነት የቀረበውን የኦዲት ሪፖርት የአሁን አመልካች የቀረበበትን ክስ የፈጸመ ስለመሆኑ ያረጋገጠበት በመሆኑ ለጎደለው ገንዘብ ኃላፊ መሆኑን ወስኖ የአሁን አመልካች ቀደም ሲል የማህበሩን ገንዘብ ያጎደለ መሆኑን አምኖ ክፍያ የፈጸመው ተቀንሶለት አንዲከፍል ተወስኖበታል። የአሁን አመልካች ቅሬታ ሶስት ሆነን በቼኩ ላይ ፈርመን እያለ እኔ ብቻ ኃላፊ ሊሆን አይገባም የሚል ሲሆን ገንዘቡ የጎደለበት ሁኔታ በቼኩ ላይ ሶስቱም ከፈረሙበት በኋላ ሌሎቹ ሁለቱ ሳያውቁ የአሁን አመልካች በቼኩ ላይ ከተጻፈው ቁጥር ከኋላ በመጨመርና ከቼኩ ጀርባ ለራሱ አንዲከፈል በመፈረም ለግል ጥቅሙ ያዋለው ስለመሆኑ በቀረበው የሰነድ ማስረጃ የተረጋገጠበት በመሆኑ ድርጊቱን የግሉ የሚያደረገው ነው። ሌላው የኦዲት ሪፖርት እንከን ያለበት መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ የቀረበ እንደሆነ በድጋሚ ኦዲት አንዲደረግ ሊታዘዝ የሚችል ወይም የኦዲት ሪፖርቱ ውድቅ ሊደረግ የሚችል ሲሆን የኦዲት ሪፖርቱ ማስረጃ አይሆንብም የሚል ቅሬታ ስለቀረበበት ብቻ ውድቅ የሚሆንበት አግባብ የለም። በመሆኑም ማስረጃ የመስማትና የመመዘን ሥልጣን የተሰጣቸው የሰር ፍ/ቤቶች ግራ ቀኙን አከራክረው በቀረቡው ማስራጃ አጣርተው የሰጡት ውሳኔ ጉድለት የተፈተመበት ሆኖ አላገኘነውም። የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁጥር 41526 ላይ በሰጠው ውሳኔ አቤቱታ የቀረበበት ጉዳይ ከማስረጃ ምዘና ጋር የተያያዘና የፍሬ ነገር ክርክር ላይ ያተኮረ አንደሆነ በሰበር ችሎት ሊስተናገድ የማይችል ስለመሆኑ አስገዳጅ የህግ ትርጉም ሰጥቶበት ይገናል። የአሁን አመልካች የቀረበብኝ ክስ በማስረጃ አልተረጋገጠብኝም የሚል የማስረጃ ምዘናን ጉዳይ ያቀረበው ቅሬታ ለሰበር ሰሚው ችሎት ሊቀርብ የሚችል ቅሬታ ባለመሆኑ ተቀባይነት ያለው ሆኖ አላገኘነውም።

ውሳኔ

1. የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁጥር 254081 ታህሳስ 20 ቀን 2013 ዓ/ም በዋለው ችሎት የሰጠው ትእዛዝ እና የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁጥር 176095 ታህሳስ 22 ቀን 2012 ዓ/ም በዋለው ችሎት የሰጠው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 348(1) መሰረት ጸንቷል፡፡
2. በዚህ መዝገብ ክርክር ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኙ የየራሳቸውን ይቻሉ፡፡
3. የዚህ ውሳኔ ትክክለኛ ግልባጭ ለስር ፍ/ቤት ይድረሳቸው ብለናል፡፡
4. መዝገቡ ተዘግቶ ወደ መ/ቤት ተመልሷል፡፡

ማ/አ

የማይነበብ የአምሳት ዳኞች ፊርማ አለበት